

OSOBNÍ KNIHOVNA LADISLAVA JANA ŽIVNÉHO V KNIHOVNĚ NÁRODNÍHO MUZEA*

Pavla Kubošová

*Studie vznikla v rámci projektu NAKI DF12P01OVV023 PROVENIO: Metodika výzkumu knižních proveniencí.

The Personal Library of Ladislav Jan Živný in the National Museum Library

Abstract: The National Museum Library purchased books of Ladislav Jan Živný (1872–1949) along with the original furniture at the end of the 1940s. Živný was originally a secondary-school teacher; he achieved the most in the fields of librarianship and bibliography. He travelled mainly over Western Europe, from where he drew inspiration for his activities. Živný established the first Czech bibliographic institute, he worked in the National Library in Prague, he was an editor and founder of a number of journals and he also contributed to foreign periodicals. His library is an interesting collection of publications, reflecting his profession and interests. It consists of books on librarianship, bibliography, pedagogy, history, literary history and so on. The publications are written in the world's major and Slavic languages. Books published in South America, South Africa and China are valuable as well. Some of the books from Živný's original library are placed separately under the shelf mark 'Živný', but most of them are scattered all over the library collections of the Central Library Department and also in the 'Bibliophilia' book collection of the Book Culture Department. Some of Živný's books contain provenance marks, for example stamped ex libris, graphic ex libris, handwritten dedications and signatures. The former owners of these books were mainly Ladislav Jan Živný and many more Czech and world librarianship figures.

Keywords: National Museum Library (Prague), educators, librarians, personal libraries – literature on librarianship and bibliography of the 19th and 20th centuries, book provenances

Knihovna Národního muzea má ve svém knihovním fondu knižní celky českých představitelů vědy a kultury a několika korporací. Vedle knihoven osobností všeobecně známých uchovává také knižní fondy osob, které se prosadily ve svých specifických oborech, ale do širšího podvědomí nepronikly. Jednou z méně známých dochovaných knihoven je knižní sbírka Ladislava Jana Živného (1872–1949), původem pedagoga, který svou odbornou činnost zaměřil především na oblasti knihovnictví, bibliografie, literatury a souvisejících oborů.

Při rekonstrukci Živného osobní knihovny jsem se opírala o téměř čtyřicetistránkový soupis publikací této knihovny, který se zachoval v přírůstkové knize oddělení základní knihovny Knihovny Národního muzea z roku 1949, ojedinělé exempláře knihovna přijala do svého fondu také v pozdějších letech. Zaujala mě také rukopisná poznámka na začátku tohoto seznamu, která vypovídá o historii převzetí tohoto knižního daru, protože u mnoha jiných starších osobních knihoven nejsou bližší informace o předání knižního fondu zcela známy. Přestože Živného knihy byly zapísány do prvotního zpracování několik měsíců po jeho smrti, nákup největší části osobní knihovny Ladislava Jana Živného od Marie Valečkové z Prahy 15 povolilo Ministerstvo školství, věd a umění až roku 1950. Přibližná desetina

z přibližně 1100 knih byla postavena na samostatnou signaturu s prefixem Živný, zbytek knihovny je rozptýlen ve fondu oddělení základní knihovny a oddělení knižní kultury.¹

Ladislav Jan Živný se narodil 3. ledna 1872 v Újezdě u Chlumce nad Cidlinou ve východních Čechách. Maturoval na hradeckém gymnáziu a roku 1891 absolvoval roční speciální kurz pro učitele v Praze. Svá univerzitní studia ukončil kvůli nedostatku financí až roku 1919. Živný založil a redigoval časopisy *Česká osvěta* (od roku 1904) a *Knihy* (v letech 1919 až 1920) a počátkem 30. let působil jako redaktor *Časopisu československých knihovníků*, přispíval do zahraničních časopisů *The Library Journal* a *The Library Association Record*. Byl členem Spolku československých knihovníků a jejich přátel a Svazu osvětového. Původní profesí Živného bylo učitelství, od mladých let projevoval hluboký zájem o umění, historii, jazyky, knihy a později také knihovnictví.

Od roku 1902 podnikl Živný několik cest po západní Evropě, do Velké Británie, Německa, Nizozemí, Belgie, Francie a Švýcarska. Tamější knihovny a knihovnictví ho velice inspirovaly, a proto v následujících letech, především po vzniku Československé republiky, přispěl k položení teoretických základů českého veřejného knihovnictví: Živný

¹ Ve fondu Bibliofilie jsou zařazeny dvě publikace: *Narřízení, jak si vésti o dražbách knih nebo knihoven*. V Praze: Karel a Marie Zinkovi, 1934. 20 s. Knihovna NM, sign. Bibl. C 63 a BALTHASAR, V. *Grotesk-Universal : několik kapitolek o vývoji, estetické hodnotě a moderním poslání groteskových písem*. Praha: Slévárna písem, 1934. [11] s. Knihovna NM, sign. Bibl. D 313/a.

² SKOLKOVÁ, 2005.

např. propagoval Mezinárodní desetinné třídění, podílel se na vytvoření české článkové bibliografie, organizoval první knihovnické kurzy u nás², podílel se na návrhu zákona o veřejných knihovnách obecních a pokusil se také dát knihovnictví a bibliografii větší teoretickou základnu ve formě knihovnědy.

Roku 1918 dal Živný podnět k založení Bibliografického ústavu při Svazu osvětovém a stal se do roku 1925, kdy došlo k zániku této instituce, jeho ředitelem. Do svého odchodu na odpočinek v roce 1935 působil Živný v Národní a univerzitní knihovně v Praze³. Z jeho široké publikační činnosti jmenujme např. knihy *Veřejné knihovny, jejich vývoj a správa* (1919) a *Nové poslání knihoven a ústavy informační* (1923) nebo překlad a přepracování publikace Chalmerse Hadleye *Budovy veřejných knihoven a jejich zařízení* (1927).⁴ Další z mnoha Živného činností byla účast na mezinárodních akcích a korespondence s mnoha zahraničními knihovníky, např. s Herbertem Putnamem, ředitelem Kongresové knihovny, Melvilem Deweyem, zakladatelem desetinné klasifikace a Leonardem C. Whartonem, ředitelem slovanského oddělení v British Museum v Londýně.⁵ Ladislav Jan Živný zemřel 17. března 1949 v Praze.

Osobní knihovna Ladislava Jana Živného

Knihy Živného odrážejí jeho zájmy, profesní činnost a osobní zaměření. Do Knihovny Národního muzea byly zakoupené publikace předány v původním nábytku – jedna skříň s proskleným středním dílem z broušeného skla je nyní uložena v depozitáři, knihy jsou uloženy samostatně v kompaktním regálu. Jedná se především o odbornou literaturu a časopisy pojednávající o knihovnictví (např. o knihovědě,⁶ dějinách knihoven a knihovnictví,⁷ knižní kultuře,⁸ organizaci knihovnictví⁹, katalogizaci¹⁰ a bibliografii¹¹), v menší míře jsou zastoupeny o pedagogice,¹² regionální publikace¹³, spisy o literatuře (především dějiny literatury jednotlivých států¹⁴), archivech¹⁵ a dalších tématech. Knihy jsou psané zejména v anglickém jazyce,¹⁶ dále pak v němčině, francouzštině, češtině, slovenštině, polštině, italštině, španělštině, portugalštině, lotyštině, skandinávských a dalších jazycích.

Živného původní knihovna obsahuje publikace vydané převážně na území dnešního Česka, Slovenska, Polska, Ukrajiny, Ruska, Německa, Francie, Itálie, Spojených států amerických, Velké Británie, Kanady, Švýcarska, Turecka, Severských států a Lotyšska. Vzácné jsou publikace vydané v Austrálii,¹⁷ Číně,¹⁸ Brazílii¹⁹ a v neposlední řadě knihy vydané v Argentině²⁰ a Jihoafrické republice.²¹

Ve vyčleněném osobním fondu „Živný“ se nachází 190 svazků knih na 108 signaturách, přibližnou polovinu těchto knih tvoří knihovnická periodika. Podle rekonstrukce koupě z přírůstkového seznamu však Národní muzeum přijalo okolo 1110 svazků knih. Ve velké míře se jednalo o duplikáty publikací, které byly postaveny za exempláře stejného výtisku a tím došlo k jejich rozptýlení napříč celým knihovním fondem knihovny. Knihy s prefixem signatury „Živný“ jsou zpracovány v on-line katalogu Knihovny Národního muzea a zároveň je možno je vyhledat také v Souborném katalogu ČR. Některé knihy postavené mimo osobní knihovnu nejsou obsaženy však ani v naskenovaném listkovém katalogu a byly pravděpodobně nezpracované a uloženy v rezervním fondu oddělení základní knihovny Knihovny Národního muzea. Podle rukopisných dedikací v knihách, které byly nalezeny v letošním roce v tzv. skladu, byly určeny další Živného knihy.

Na konci knižního celku Ladislava Jana Živného je zařazena krabice s kartonovými destičkami, na kterých se nacházejí zdobné popisy vzácných tisků. Krabice je pojmenována „Štítky k cimeliím“ a jednotlivé štítky obsahují např. označení: „*Petra z Krescentiis O počitcích polních*“ a „*Německý rukopis *Deutsch. Handschrift. Leben Jesu*“. Některé štítky jsou tištěné a obsahují základní popis vzácného dokumentu, například štítek k rukopisu, který je uložen v Národní knihovně ČR na signatuře VIII B 14: Zlomek kvaternu zemských desk pühonných zv. jindřichohradecký z let 1316/22.

Provenienční znaky knih v knihovně L. J. Živného

Provenienční znaky Živného osobní knihovny můžeme rozdělit do tří základních skupin: první vypovídají o tom, jak si sám Živný označoval své knihy, druhou skupinu tvoří knihy, které byly věnovány jinými majiteli Živnému a třetí

³ CEJPEK, 2002, s. 218.

⁴ Dějiny knihoven a knihovnictví, s. 217–221.

⁵ Sborník věnovaný oslavě L. J. Živného, s. 25–33.

⁶ Např. TOBOLKA, Z.V. *Pravidla pro popis prvotisků*. Praha: Z.V. Tobolka, 1930. 33 s. Knihovna NM, sign. 88 C 62/2/a.

⁷ Např. MILKAU, F. *Geschichte der Bibliotheken im alten Orient*. Leipzig: Harrassowitz, 1935. 58 s. Knihovna NM, sign. D.S. 96 e 245/a.

⁸ Např. COUTTS, H.T. *Manual of library bookbinding*. London: Libraco, 1911. xi, 251 s., Živný 19.

⁹ Např. ŽIVNÝ, L.J. *Nástin organisace knihovny Pedagogického musea*. Nový Bydžov; Praha: L.J. Živný, 1906. 8 s. Knihovna NM, sign. 66 f 275/b.

¹⁰ Např. *New York state library. Cataloging rules*. Albany: [s.n.], 1915. 181 s. University of the State of New York bulletin, no. 586. Knihovna NM, sign. 18 G 178.

¹¹ Např. LUGS, J. *Bibliografie literatury valdštýnské, vydané r. 1934*. V Praze: Vědecký ústav vojenský, 1935. 10 s. Knihovna NM, sign. D.S. 96 g 791.

¹² Např. *Statistics of higher education 1933–1934*. Washington: United States Government Printing Office, 1935. xxviii, 997 s. Knihovna NM, sign. 91 E 163.

¹³ Např. *Město Blansko svému svému čestnému občanu Karlu J. Maškovi*. Blansko: s.n., [1937]. [16] s. Knihovna NM, sign. 85 IX 516.

¹⁴ Např. FILON, A. *Dějiny anglické literatury od počátku až na naši dobu*. V Praze: Jan Laichter, 1902–1903. 192, 184 s. Knihovna NM, sign. Živný 58.

¹⁵ Např. VOJTÍŠEK, V. *O archivech městských a obecních a jejich správě*. V Praze: Spolek československých knihovníků, 1924. 70 s. Knihovna NM, sign. 89 f 21/2/b.

¹⁶ Osobní knihovna Jana Ladislava[sic!] Živného. In *Knihovny významných českých osobností*. Dostupný z [www: <http://www.osobniknihovny.cz/libraryDetail.do?categoryId=6470>](http://www.osobniknihovny.cz/libraryDetail.do?categoryId=6470).

¹⁷ *New South Wales statistical register*. Sydney: William Applegate Gullick, 1902. 44 s. Knihovna NM, sign. 18 D 154.

¹⁸ *The metropolitan library annual report 1928*. Peking: Metropolitan Library, 1928. 47 s. Knihovna NM, sign. 18 D 187.

¹⁹ *Anuario brasileiro de literatura*. Rio de Janeiro: Pongetti, 1941. 395 s. Knihovna NM, 18 D 123.

²⁰ *Boletín bibliográfico argentino*. Buenos Aires: Comisión Nacional de Cooperación Intelectual, 1945. 204 s. Knihovna NM, sign. 112 D 50.

²¹ *Cape of Good Hope. Report of public libraries 1902*. Cape Town: Cape Times, 1903. 35 s. Knihovna NM, sign. 114 A 8.

typ proveniencí se váže k jiným nebo blíže neurčeným předchozím vlastníkům knih. Mnoho knih Živného ale jakékoliv označení předchozího vlastnictví postrádá a do původního celku L. J. Živného je můžeme zařadit pouze na základě porovnání údajů z přírůstkových knih.

Knižní proveniencie odkazující k majiteli L. J. Živnému

Častým označením vlastnictví samotným Živným je použití razítkového exlibris s textem „Z knih L. J. Živný“²² nejčastěji na rubu titulního listu. Toto razítko se vyskytuje ve dvou formách, častěji je použita jeho menší verze. Do vybraných a pravděpodobně velmi cenných exemplářů vlepoval Živný svá grafická exlibris. Dvě z nich jsou popsána v publikaci Bedřicha Beneše Buchlovana.²³ Nejčastěji je použito exlibris Františka Kavána (1866–1941) pohled na městečko z roku 1910 s textem „Ex libris Lad. J. Živný“.²⁴ Ve stejném roce bylo vytvořeno exlibris s vyobrazením siluety staroegyptského boha a textem „L. J. Živný“.²⁵ Pouze v jedné publikaci pojednávající o zkrácených tabulkách mezinárodního desetinného třídění pro obor vojenství²⁶ je vlepeno exlibris s erotickým námětem, které vytvořil Josef Hodek (1888–1973) a textem „Exlibris L. J. Živný“.

Různé varianty vlastnoručního podpisu Živného se nacházejí především v knihách umístěných v hlavním depozitáři Knihovny Národního muzea, který je dočasně depopován na zámku Zbraslav, např. v novém výtisku druhého vydání instrukcí pro abecední katalogy pruských knihoven.²⁷ Většina vložených dopisů v knihách je určena Ladislavu Janu Živnému.

Knižní proveniencie Ladislava Jana Živného můžeme nalézt také v knihách Heleny Horké²⁸ a úředníka spořitelny, bibliofila a sběratele knih Josefa Nováčka (1880–1957),²⁹ s nímž se Živný znal především díky jejich společnému působení ve Svazu osvětovém.

Knihy věnované jinými dřívějšími majiteli knih Ladislavu Janu Živnému

Do skupiny knih, které věnovaly jiné osobnosti Živnému, patří většina rukopisných dedikací. Jejich autory jsou: tiskař a grafik Karel Dyrynk (1876–1949),³⁰ autor prací z oboru knihovnictví a bibliografie Arundell James Kennedy Esdaile (1880–1956),³¹ docent knihovědy, politik a historik Zdeněk Václav Tobolka (1874–1951),³² norský knihovník Haakon Nyhuus (1866–1913),³³ středoškolský profesor a vojenský historik Richard Wolf (1878–1941),³⁴ autor publikací z oborů cukrovarnictví a technických knihoven Bedřich Mansfeld (1875–1947),³⁵ knihovník Josef Poch (1899–1964),³⁶ autorka publikací z oboru knihovnictví Lidmila Koutníková (nar. 1896),³⁷ autor publikací o české bibliografii a dějinách vojenské techniky Jaroslav Lugs (1901–1980),³⁸ novinář, literární historik a kritik Václav Běhounek (1902–1980)³⁹ a knihovník a docent novodobé české literatury Jan Thon (1886–1973).⁴⁰ Rukopisné dedikace nacházející se v knihách rezervního fondu Knihovny Národního muzea pocházejí od docenta knihovnictví Jaroslava Drtiny (1908–1967),⁴¹ knihovníka Jaroslava Freye (1902–1983)⁴², beletristy, básníka a autora prací z oboru knihovnictví Jana Šnobra (1901–1989)⁴³ a středoškolského profesora, knihovníka, redaktora a překladatele Bohuslava Koutníka (1891–1965).⁴⁴

Knihy jiných vlastníků

Ojedinele lze nalézt v knihách razítkové exlibris pražské univerzitní knihovny s textem „NÁR. A UNIVERS. KNIHOVNA V PRAZE“ a vyobrazením dvouocasého lva.⁴⁵ Zajímavé je také razítko „Illinois farmers institute“ ve Springfieldu.⁴⁶ Z razítek, nacházející se v publikacích v ostatním fondu základní knihovny, jmenujme např. kulaté vlastnické razítko Československého ústavu bibliografic-

²² Vyskytující se např. v publikaci GREENWOOD, T. *British library year book 1900–1901*. London: Scott, Greenwood, 1900. xvi, 345, 36 s. Knihovna NM, sign. Živný 6.

²³ BENEŠ BUCHLOVAN, B. *Moderní česká exlibris. Poznámky sběratelovi*. Praha: Kroužek českých exlibristů, 1926, s. 83 a 108.

²⁴ Např. v FRIEDRICH, J. C. *Kritische Erörterungen zum übereinstimmenden Ordnen und Verzeichnen öffentlicher Bibliotheken*. Leipzig: Dyk'sche Buchhandlung, 1835. 110 s. Knihovna NM, sign. 18 G 166.

²⁵ Např. v: *Česká osvěta*, roč. 2, 1905–1906. Knihovna NM, sign. 65 e 432.

²⁶ WOLF, R. *Desetinné třídění věd (modifikace bruselská)*. V Praze: Vědecký ústav vojenský, 1925, 186 s. Knihovna NM, sign. 24 E 110.

²⁷ *Instruktionen für die alphabetischen Kataloge der preussischen Bibliotheken vom 10. Mai 1899*. Berlin: Behrend & Co. 1915, 10, 179 s. Knihovna NM, sign. 99 b 27.

²⁸ Např. ŽIVNÝ, L. J. *Rukověť bibliografie II. Nauka o katalogu. Seš. 1*. V Praze: Spolek čs. knihovníků, 1932. 32 s. Knihovna NM, 89 f 2/12/d.

²⁹ Např. ŽIVNÝ, L. J. *Desatero kapitol o sbírání exlibris*. V Praze: Spolek sběratelů a přátel exlibris, 1941. 25 s., [7] l. Knihovna NM, sign. Nováček 1243.

³⁰ Např. v publikaci: *Ročenka československých knihtiskařů XV*. V Praze: Spolek faktorů tiskáren, 1932. 285 s. Knihovna NM, sign. Živný 17.

³¹ ESDAILE, A. J. K. *National libraries of the world*. London: Grafton, 1934. xii, 386 s. Knihovna NM, sign. Živný 38.

³² Např. v publikaci: TOBOLKA, Z. V. *Český knihtiskař Mikuláš Konáč z Hodiškova*. V Praze: Čsl. kompas, 1927. 18 s. Knihovna NM, sign. Živný 77.

³³ *Holberg-Litteratur I, Det Deichmanske Bibliothek*. Kristiania: Det Deichmanske Bibliothek, 1906. 76 s. Knihovna NM, sign. 18 B 52.

³⁴ WOLF, R. *Desetinné třídění věd (modifikace bruselská)*. V Praze: Vědecký ústav vojenský, 1925. 186 s. Knihovna NM, sign. 24 E 110.

³⁵ MANSFELD, B. *Katalogy technických knihoven v Praze a jich vztahy k veřejnosti*. V Praze: Masarykova akademie práce, 1924. 31 s. Knihovna NM, sign. 36 C 341/1.

³⁶ Např. v publikaci: POCH, J. *Knihovny a čítárny*. V Berouně: J. Poch, 1926. 30 s. Knihovna NM, sign. 85 I 692.

³⁷ KOUTNÍKOVÁ, L. L. J. *Živný a desetinné třídění u nás*. V Praze: L. Koutníková, 1935. 67 s. Knihovna NM, sign. 87 I 1110/a.

³⁸ Např. LUGS, J. *Bibliografie české knihovědy. XII, 1939*. Praha: Ústřední spolek českých knihovníků, 1940. 80 s. Knihovna NM, sign. 89 f 223/23/a.

³⁹ BĚHOUNEK, V. *Bibliografie literatury o studentstvu*. V Praze: Spolek Akademický Dům, 1929. 48 s. Knihovna NM, sign. 90 a 30/1/c.

⁴⁰ THON, J. *Lidové knihovnictví jako součást národní tradice*. Praha: Kruh zaměstnanců Ústřední knihovny hl. m. Prahy, 1946. 30 s. Knihovna NM, sign. 138 F 220.

⁴¹ DRITINA, J. *Česká bibliografie*. [Praha]: Svaz českých knihkupeců a nakladatelů, 1944. 29 s. Knihovna NM, přírůstkové číslo 5993/1949, rezervní fondy.

⁴² FREY, J. *Jak čist a co čist nejmenším dětem*. Praha: Ústřední městská knihovna, 1941. 42 s. Knihovna NM, přírůstkové číslo 6002/1949, rezervní fondy.

⁴³ ŠNOBR, J. *Knihovník a panna*. V Pardubicích: Vlastimil Vokolek, 1928. 19 s. Knihovna NM, přírůstkové číslo 6831/1949, rezervní fondy.

⁴⁴ Např. KOUTNÍK, B. *Co je to Who's who*. [Praha]: B. Koutník, 1936. 6 s. Knihovna NM, přírůstkové číslo 6922/1949, rezervní fondy.

⁴⁵ SHARP, H. A. *Libraries and librarianship in America*. London: Grafton, 1936. xxiii, 191 s. Knihovna NM, sign. Živný 1.

⁴⁶ *Annual report of the Illinois Farmers' Institute*. Springfield, Ill.: Philis Bros., 1903. 366 s. KNM, sign. Živný sign. 39.

kého v Praze, které se nachází v publikaci o klasifikaci krásného umění Kongresové knihovny ve Washingtonu.⁴⁷ Další původní razítko Kongresové knihovny informuje o označení seriálové publikace⁴⁸ z této americké knihovny. Tajemné razítko „David Rublo“ označuje vlastnictví v ročence brazilské literatury za rok 1941.⁴⁹ Slepotiskové kulaté razítko Musée nationaux v Paříži je použito několikrát v katalogu muzea o Asyřanech,⁵⁰ o nichž Živný má ve své knihovně několik dalších publikací.

V celku „Živný“ se ojediněle vyskytují grafická exlibris knihovníka, historika knihovnictví a průkopníka veřejných knihoven v Anglii, Edwarda Edwardse (1812–1886)⁵¹ v jeho pamětech na muzea, knihovny a archivy⁵² znázorňující pohled na moře u anglické vesnice Niton. Grafické exlibris Albina Štroffa s textem „Exlibris Albin Stocký“ znázorňuje portrét s popelnicí a je vlepeno do publikace o geodezii⁵³.

Příkladem zastoupení rukopisného exlibris v Živného knihách je poznámka na titulním listu časopisu *Library Journal* z prosince 1904⁵⁴ o tom, že tento výtisk byl získán darem od profesora a tehdy budoucího prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka (1850–1937). Ve třech publikacích jsem našla také podpis Karla Kochendörffera,⁵⁵ který působil v Rakousku kolem roku 1891. Knihovník Kongresové knihovny ve Washingtonu, který se narodil ve Švýcarsku, Charles Martel (1860–1945), podepsal výroční zprávu Kongresové knihovny z června 1939.⁵⁶ Podpis bývalého knihovníka Národního muzea, překladatele a redaktora Františka Páty (1885–1942) se nalézá ve zvláštním otisku *Městská knihovna a sjezd čl. Knihovníků r. 1931*, který byl vydán v Praze roku 1931. Pracovník Vojenského vědeckého ústavu, Jaroslav Lugs (1901–1980) se podepsal do své *Bibliografie české knihovny za rok 1942*, vydané v Praze roku 1944. Poslední zajímavý, ale blíže neidentifikovaný podpis obsahuje text s datací: „F. B. Childs, Feb. 3, 1931“⁵⁷.

Příkladem rukopisné dedikace, která se přímo neváže k osobě L. J. Živného a nenese uvedení příjemce, je věnování s textem „Dar Dr. Volfa“.⁵⁸

Do skupiny knižních proveniencí bez uvedeného předchozího majitele patří rukopisné poznámky, vpisky a zatrhávání v textu publikací a vložené listy obsahující rukopisné výpisky z textu. Pravděpodobně pro revizi nebo kritické zhodnocení byla určena kniha obsahující razítko „PRO REVIEW“.⁵⁹

Závěr

Knihovna Ladislava Jana Živného představuje obsahově i provenienčně zajímavou sbírku publikací. Můžeme ji proto právem považovat za významnou sbírku knih především z oboru knihovnědy, které byly publikovány v různých zemích celého světa zejména od druhé poloviny 19. století do poloviny 20. století. Je tvořena knihami o knihovnictví, bibliografii, pedagogice, historii, dějinách literatury aj. Živného osobní knihovna vypovídá o celoživotní neustálé práci svého majitele, jeho odborných stycích s českými, ale také zahraničními odborníky. Část knih z jeho původní knihovny je postavena samostatně na signatuře „Živný“, většina knih je ale rozptýlena napříč fondem oddělení základní knihovny a také ve fondu „Bibliofilie“ oddělení knižní kultury.

Provenienční znaky v knihovně Živného ukazují, jakým způsobem dřívější majitelé, především Živný, označovali své knihy. V několika případech se nalézají v tomto celku knižní proveniencí jiných majitelů a dokazují tak rozmanitou historii původu těchto knih.

Seznam použité literatury:

BENEŠ BUCHLOVAN 1926: BENEŠ BUCHLOVAN, Bedřich. *Moderní česká exlibris: poznámky sběratelovi*. Praha: Spolek českých exlibristů, V komisi K. Zink, 1926.
CEJPEK 2002: CEJPEK, Josef. GALERIE. Ladislav Jan Živný. *Bulletin SKIP*, 2002, roč. 11, č. 2. Dostupný z: <http://www.old.nkp.cz/o_knihovnach/konsorcia/skip/Bull_02_28.htm>.

Dějiny knihoven a knihovnictví. 2., dopl. vyd. V Praze: Karolinum, 2002.

Osobní knihovna Jana Ladislava[sic!] Živného. In *Knihovny významných českých osobností* [online]. Dostupný z: <<http://www.osobniknihovny.cz/libraryDetail.do?categoryId=6470>>.

Sborník věnovaný oslavě L.J. Živného = Memorial dedicated to L.J. Živný. V Praze: Ústřední spolek československých knihovníků, 1935.

SKOLKOVÁ 2005: SKOLKOVÁ, Linda. Ladislav Jan Živný. *Ikaros*, 2005, roč. 9, č. 9. Dostupný z: <<http://www.ikaros.cz/ladislav-jan-zivny>>

⁴⁷ *Library of Congress. Classification. Class N, Fine arts*. Washington: Government Printing Office, 1910. 161 s. Knihovna NM, sign. 18 D 108/N.

⁴⁸ *A guide to the official publications of the other american republics. I, Argentina*. Washington: The Library of Congress, [1932]. 124 s. Knihovna NM, sign. 18 D 117/1.

⁴⁹ *Anuario brasileiro de literatura*. Rio de Janeiro: Pongetti, 1941. 395 s. Knihovna NM, sign. 18 D 123/1941/5.

⁵⁰ POTTIER, E. *Catalogue des antiquités assyriennes*. Paris: Musées nationaux, 1924. 157 s. Knihovna NM, sign. 18 G 163.

⁵¹ Sborník věnovaný oslavě L. J. Živného = Memorial dedicated to L. J. Živný. V Praze: Ústřední spolek československých knihovníků, 1935, s. 17.

⁵² EDWARDS, E. *Memoirs of libraries, of museums, and of archives*. London: E. Edwards, 1901. xxxviii, 128, 232 s. Knihovna NM, sign. Živný 72.

⁵³ REITZNER, V. von. *Hilfstafern für das Plan- und Kartenlesen für Recognoscierungen und für die Terrain-Aufnahme*. 8. Aufl. Wien: Seydl und Sohn, 1897. 64 s. Knihovna NM, sign. Živný 98.

⁵⁴ *Library Journal*. Vol. 29, no. 12. New York december 1904. New York: American Library Association, 1904. 282 s. Knihovna NM, sign. Živný 91/29.

⁵⁵ Např. ve starém tisku: MOSER, J. J. *Ueber die Manipulation bey der Einrichtung einer Bibliothek und der Verfertigung der Bücherverzeichnisse*. Bayreuth: Verlag der Zeitungsdruckerei, 1790. 123 s. Knihovna NM, sign. Živný 29.

⁵⁶ *Annual report of the Librarian of Congress for the fiscal year ending June 30, 1939*. Washington: United States Government Printing Office, 1940. 476 s. Knihovna NM, sign. 18 D 159/1939.

⁵⁷ *Survey of land-gran colleges and universities. Vol. 1. Bulletin / United States Department of the Interior*. Washington: United States Government Printing Office, 1930. xxviii, 998 s. Knihovna NM, sign. 91 E 163/1930/9.

⁵⁸ Dedikace je uvedena v knize: *Sonderabzug aus dem Gutenberg Jahrbuch*. S. 1.: s. n., 1932. s. 158–168. Knihovna NM, sign. D.S. 96 g 781.

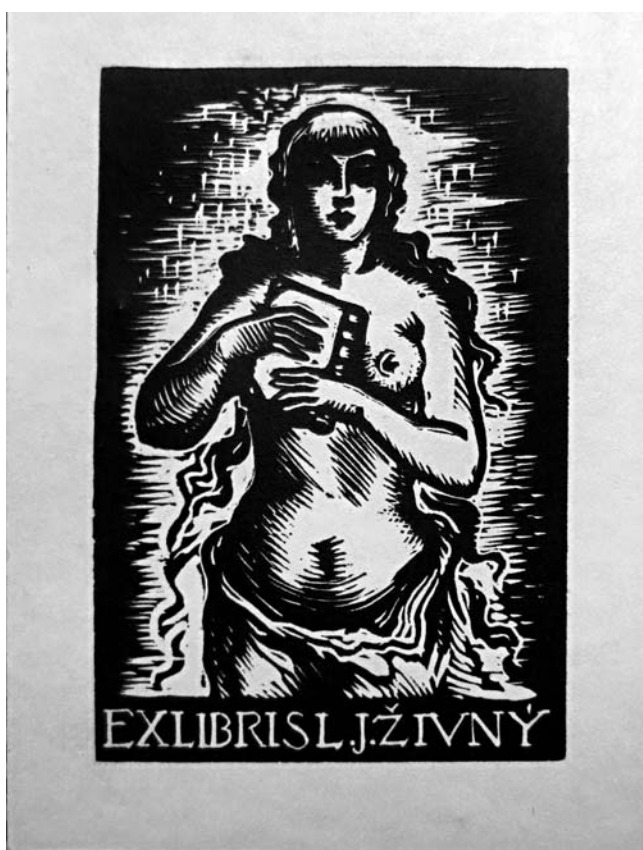
⁵⁹ *Printing*. London: Grafton, 1927. ix, 389 s. Knihovna NM, sign. Živný 20.

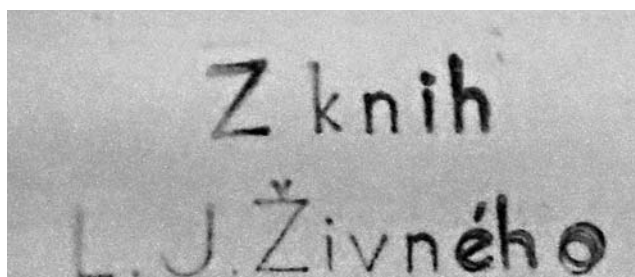
První typ grafického exlibris L. J. Živného silueta staroegyptského boha. Knihovna NM, sign. Živný 20

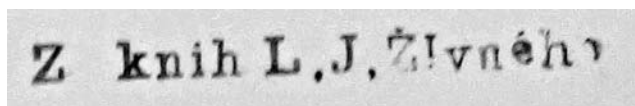
Druhý typ grafického exlibris L. J. Živného pohled na městečko. Knihovna NM, sign. Živný 72

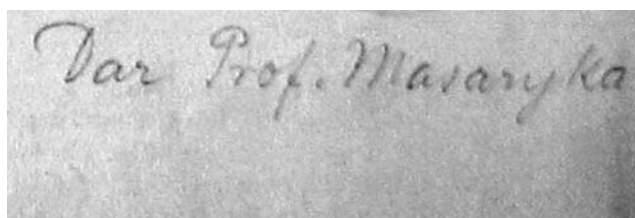
Třetí typ grafického exlibris L. J. Živného s erotickým motivem. Knihovna NM, sign. 24 E 110

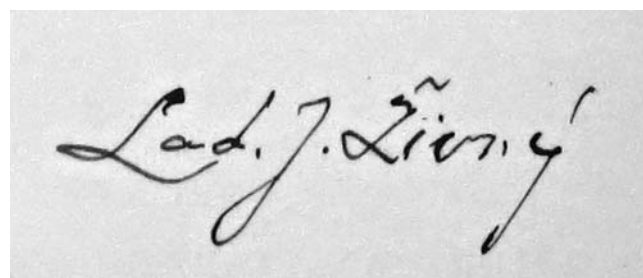
První typ razítkového exlibris L. J. Živného. Knihovna NM, sign. 14 A 20/19

Druhý typ razítkového exlibris L. J. Živného. Knihovna NM, sign. 18 B 36

Rukopisná poznámka o způsobu nabytí knihy a dárci T. G. Masarykovi. Knihovna NM, sign. Živný 91/29

Podpis L. J. Živného. Knihovna NM, sign. 18 B 45

1939

Panu před. Lad. J. Živnému
v upřímné oddanosti
6. I. 1941.

J. Lugze

PRAHA 1940

Rukopisná dedikace Jaroslava Lugze L. J. Živnému z roku 1941. Knihovna NM, sign. 89 f 223

Vělevozáženému pánu,
pánu Lad. J. Živnému.

K. Nosovský

V PRAZE
NÁKLADEM VLASTNÍM
1925

Rukopisná dedikace Karla Nosovského L. J. Živnému. Knihovna NM, sign. Živný 104

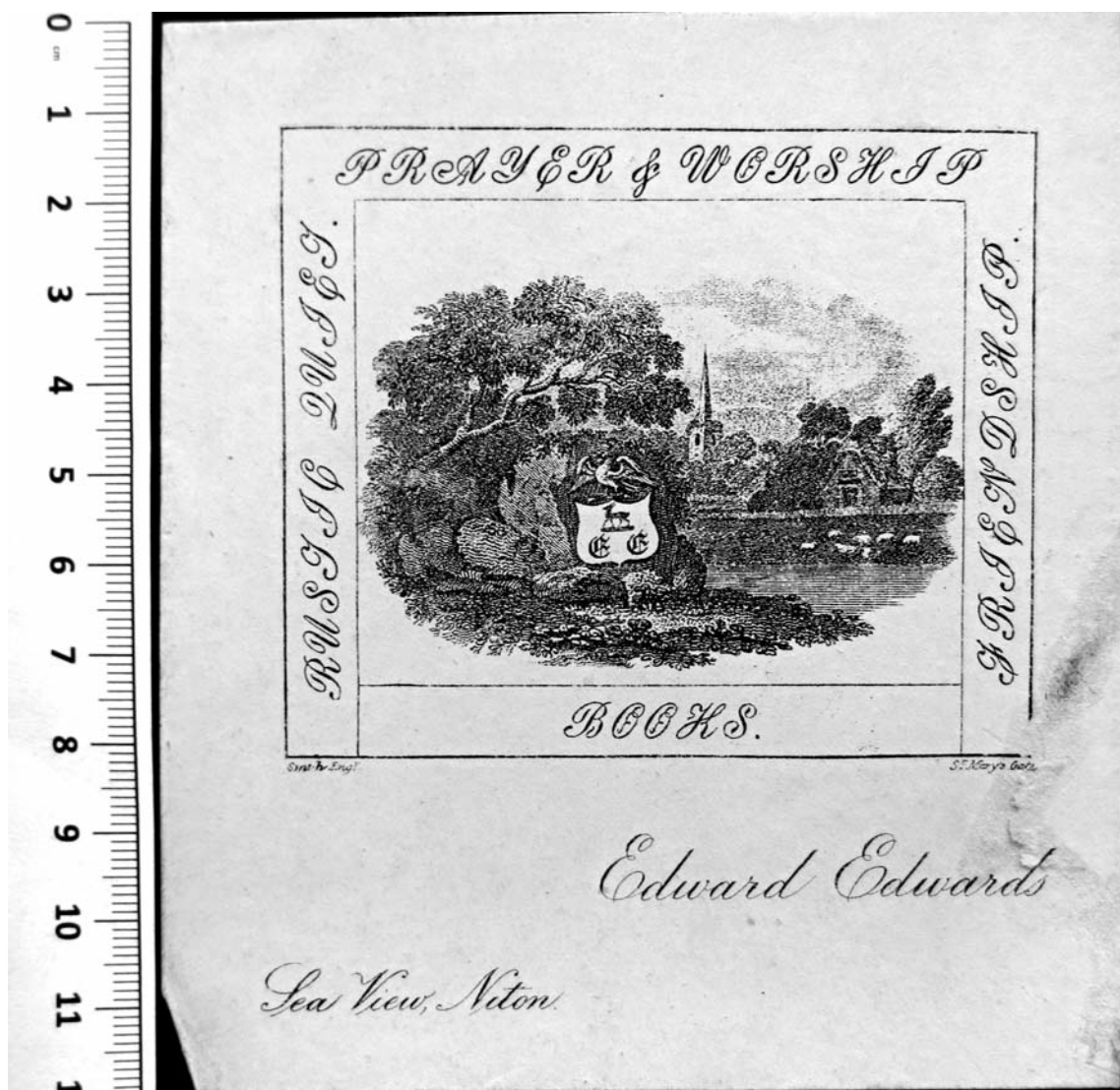
Panu
ml. Seli Živnému
v oddanosti

11. V. 1940. Jan Thon

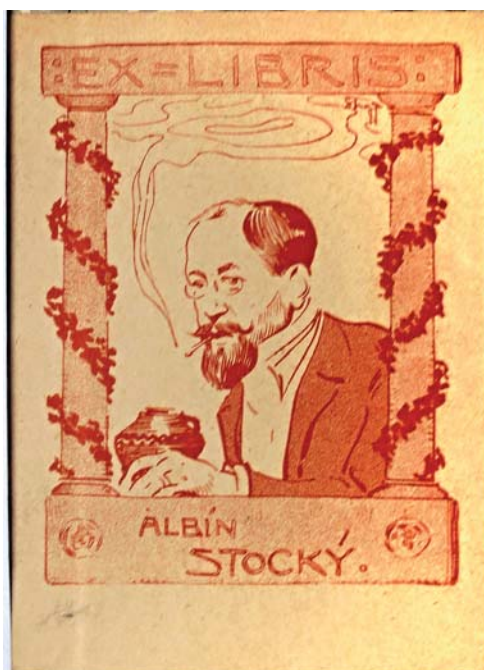
Rukopisná dedikace Jana Thona L. J. Živnému z roku 1940. Knihovna NM, sign. 138 F 220

Panu náitli Lad. Živnému
v hluboké u'cti oddaný
Dr. Jaroslav Drtina

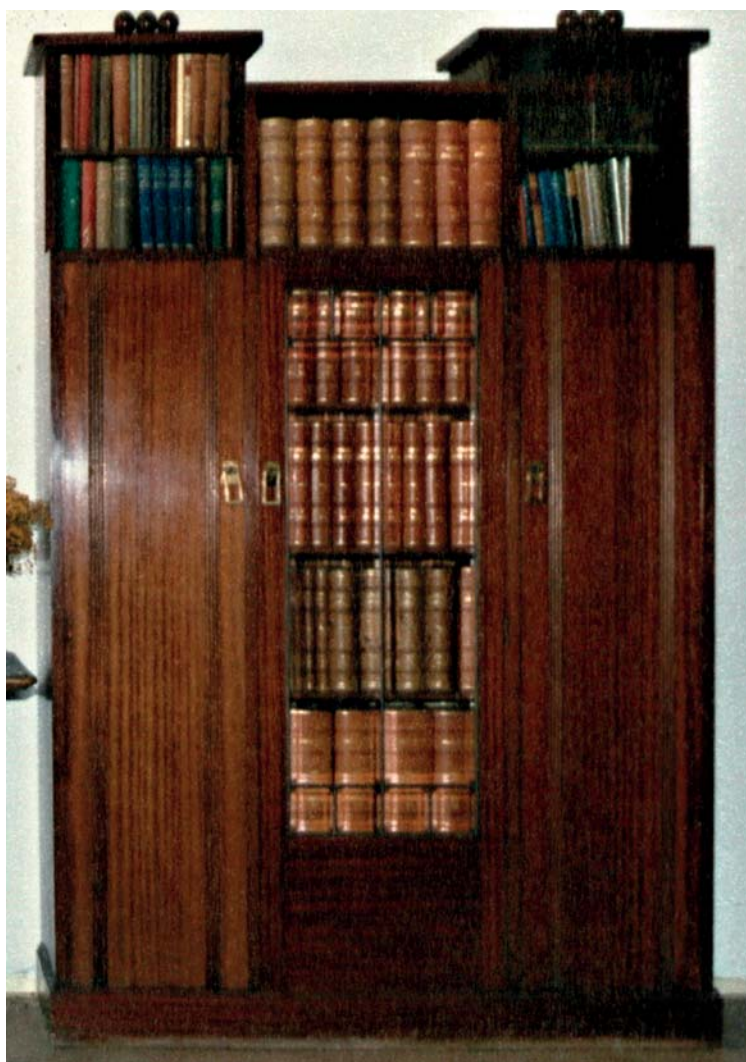
Rukopisná dedikace Jaroslava Drtiny L. J. Živnému. Knihovna NM, rezervní fondy

Grafické exlibris Eduarda Edwards. Knihovna NM, sign. Živný 72

Grafické exlibris archeologa Národního muzea Albina Štokého (1876–1934). Knihovna NM, sign. Živný 98

Skříň s původně uloženými knihami Jana Ladislava Živného